эшлекле сәфәр

Согуд Гарәбстанына визит яңа багланышларга юл ача

Республика җитәкчеләренең чит илләргә ясаган эш визиты Татарстанның төрле тармаклардагы үсешен киңәйтергә, сәнәгать, икътисад, шәһәр төзелеше һәм башка өлкәләрдә алдынгы илләр тәҗрибәсен кулланырга ярдәм итә. Узган атнада Татарстан Республикасы Президенты Рөстәм Миннеханов Согуд Гарәбстанында булды. 20 март көнне муниципалитетның конференцияләр залында эшлекле сәфәрнең нәтиҗәләре, булдырылган багланышлар белән республиканың массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләрен таныштырдылар.

Татарстан делегациясе составында Казан шәһәре мэры Илсур Метшин, Сәүдә-сәнәгать палатасы идарәсе рәисе Шамил Агеев, Республика инвестицион үсеш агентлыгы җитәкчесе Линар Якупов, «Ак Барс Банк» идарәсе рәисе Роберт Миннегалиев, халыкара мәсьәләләр буенча ТР Президенты ярдәмчесе Радик Гыйматдинов та булган.

Татарстан Ислам хезмәттәшлеге оешмасының шактый күп бүлекчәләре белән актив рәвештә хезмәттәшлек итә һәм үзара файдалы мөнәсәбәтләрнең киләчәктә дә үсүенә исәп тота. Рөстәм Миннеханов ИХО (Ислам хезмәттәшлеге оешмасы) генераль секретаре Әкмәлетдин Ихсаноглу белән булган очрашуда шулай дип белдергән. Аерым алганда, киләчәктә агросәнәгать өлкәсендә актив эшләү күздә тотыла, бу Татарстанга үз авыл хуҗалыгы секторын инвестицияләргә яңа мөмкинлекләр бирәчәк. «Азык-төлек мәсьәләсе, чыннан да, елдан-ел кискенләшә барачак һәм Татарстанның экспортка азык-төлек җитештерерлек мөмкинлекләре бар. Безнең җирләребез, су ресурсларыбыз күп, әмма старт инвестицияләре кирәк. Шуңа күрә, минемчә, Согуд Гарәбстанының безнең авыл хуҗалыгына килсәләр, дөрес булыр иде. Моның өчен бернинди каршылыклар да юк, ил җитәкчеләре төрле юллар белән чит ил инвестицияләрен хуплый. Ә Ислам үсеш банкы шушы проектларны финанслауда катнаша алыр иде»– дип сәясый республика җитәкчелеге.

Татарстан белән Ислам илләре арасында фән һәм мәгариф өлкәләрендә хезмәттәшлекләр дә җайга салына. «Безнең иң эре проектлар республикада, хәтта Россиядә генә йомылып калыра тиеш түгел – чит ил партнерларын да җәлеп итәргә кирәк, - дип саный Татарстан Президенты. – Без ИХОның фән һәм мәгариф проектларында партнерлар сыйфатында катнашырга әзер».

Хәзерге вакытта Россиядә бизнесның мөһим, әмма җитәрлек дәрәҗәдә алга китмәгән юнәлешләренең берсе – хаҗ оештыру һәм хәләл стандартлар буенча продукция җитештерү. Татарстанның һәм Россиянең мөмкин кадәр күп кешесе Мәккәдәге изге урыннарга хаҗ кыла алсын, әхәләл продукция республиканың үзендә куллану өчен генә түгел, шулай ук экспорт өчен дә җитәрлек күләмнәрдә җитештерелсен өчен оешманың ярдәменә өметләнә татарстанлылар. ИХО Татарстанга Свияжск һәм Болгарны ЮНЕСКО мирасы исемлегенә кандидатлар буларак кертүгә ярдәм итәчәк.

Фәрдия ХӘСӘНОВА

мәгариф

Тел сәясәте яңа сулыш алды

Җөмһүриятебездә "Татарстан Республикасы телләре турында"гы Закон кабул ителгәч, тел сәясәте яңа сулыш алды. Ул канун дәүләт телләре булган татар һәм рус телләренең бертигез яшәешен гарантияли һәм җөмһүрияттә әлеге телләрне ирекле куллануга хокук бирелүне, шулай ук аларны өйрәнергә тиешле шартлар тудырылуны таный.

Рус мәктәпләрендә татар теле – өйрәнү предметы. Татарстандагы рус мәктәпләренең төп бурычы – туган телнең үзенчәлекләрен ачу барышында мөстәкыйль фикер йөртергә, тел чараларына таянып иҗади фикер йөртә белүче, үз эшчәнлегенә анализ ясый алырлык, тел һәм аралашу өлкәсендә компетентлы, конкурент булырга сәләтле кешеләр тәрбияләү. Шушы максатка нигезләнеп, бүгенге көндә татар телен өйрәтү өлкәсендә күп яңалыклар булдырылды.

Укытучылар телне үзләре теләгән, отышлырак дип санаган дәреслекләр һәм дәрес технологияләренә таянып, иҗади эшлиләр.

Дәресләрдә проектлар, презентацияләр яклау – укучыларның татар теле, мәдәнияте белән кызыксынуын күрсәтүче эш алымнарының чираттагылары. Рус телле укучылар да бик теләп театрларга йөриләр һәм татарча оештырылган очрашуларда катнашалар, төрле конференция һәм конкурсларда беренчелекне яулыйлар. Баштагы еллар белән чагыштырганда рус балаларының тел һәм әдәбиятка тартылуы шактый үсте. Бу – татар теле һәм әдәбияты укытучыларының әйтеп бетергесез хезмәте һәм тырышлыгы нәтиҗәсе. Телне үстерүдә алар бер урында таптанып, бардан канәгать булып кына яшиләр. Заман белән рәттән атлар, укучыларның үзләре кебек үк "текә" булыр өчен укытучыдан да заманча технологияләр белән эшли белү сорала.

Мәктәпләрдә кабинетларның заманча техника белән тәэмин ителеше, укучыларның әлеге чаралардан теләп һәм белеп файдалана белүе дә тел укытуда зур отыш. Рус баласы сүзне, сөйләмне ишетеп кенә түгел, күреп тә өйрәнергә тиеш. Заманча технологияләр кулланылган дәресләрдә укучылар төрле схемалардан файдаланып, мөстәкыйль уйлап, күпмедер дәрәҗәдә хаталы сөйләмгә чыга ала икән, бу – укытучы өчен зур сөенеч. Дәресләрдә укучыларның хатасын һәрдаим төзәтеп, аңа кисәтү ясау баланың тел өйрәнүгә мәхәббәтен сүлпәнләндерә. Шуны исәпкә алып, тел дәресләрендә укучыларны бүлдерми генә тыңлый һәм оста итеп, үзләренә сиздерми генә сөйләмдәге хаталардан арынырга өйрәтә белергә дә кирәк. Әлеге максатларны тормышка ашыру өчен дәресләрдә хаталы текстлар өстендә эш алып бару алымы отышлы. Мондый текстларда укучылар сөйләмдәге хаталарны табып, аларны төзәтү чаралары эзли башлыйлар. Әлеге эш төрләре укучыларны өкренләп сөйләм кимчелекләреннән котылырга өйрәтә.

Гомумән, мәгариф өлкәсендәге һәрдаим үткәрелүче сынаулар, инновацион яңалыклар, БРИ һәм БДИ һәр укытучы һәм укучы карышында зур сынау тудыра. Бары тик яңалыктан курыкмаска, аннан да үҗәтрәк булып эшләргә генә кирәк. Шулай булганда гына һәр ике катлам да үз уңышларына сөенә алачак.

Н.З.КӘШИПОВА,
Р.Г.ВАФИНА,
17 нче мәктәпнең татар теле укытучылары

Рафаил Төхфәтуллин премиясе лауреатлары билгеле

Дистә еллар дәвамында район һәм шәһәребездәге иҗат әһелләре, язучылар, артистлар, журналистларның хезмәт эшчәнлеге Рафаил Төхфәтуллин исемендәге махсус премияләр белән билгеләп үтелә. Шушы көннәрдә генә комитет 2013 ел җиңүчеләрен игълан итте. Шулай итеп, "Әдәбият" номинациясендә язучы **Рөстәм Төхфәтуллин**, "Журналистика һәм публицистика"да "Альметьевский вестник" (15 ел дәвамында нәшер ителүче "Яшьләр заманы") газетасы баш мөхәррире **Ландыш Зарипова**, "Сәнгать" номинациясендә Әлмәт татар драма театры артисткасы **Наилә Нәҗипова** белән **"Кәләем" ансамбле**, "Җәмәгатьчелек – агарту эшчәнлеге" номинациясендә мәдәният ветераны **Лидия Рәхимова** җиңүче дип табылды. Лауреатларны бүләкләү тантанасы, гадәттәгечә, 12 апрель - Тукай туган көнендә үткәреләчәк. Без, мөхәррият, һәм күп санлы газета укучыларыбыз исеменнән җиңүчеләрне тәбриклибез, аларга алга таба да иҗади уңышлар телибез.

шулай яшибез

Тәрбия эшен кемгә тапшырырга?

Демографик ситуация уңай якка барган саен, балалар бакчаларына чиратлар проблемасы да үзенә күбрәк игътибар сорый. Әлмәт районында әлеге мәсьәләне хәл итүдә шәхси-дәүләт партнерлык алымы ярдәмгә килә. Мәктәпкәчә белем һәм тәрбия бирүнең яңа формаларын гамәлгә кертү(мәсәлән, мәктәпләр каршында өстәмә төркемнәр төзеп), әлек балалар бакчалары булып, соңрак башка төр эшчәнлек өчен көйләнгән биналарны балаларга кире кайтару, шәхси балалар бакчасы системасын үстерү, гаилә, ведомство бакчаларын булдыру да проблеманы чишү юллары буларак карала.

Бүгенге көндә районда "Менеджер" мәктәбе составында 2 мәктәпкәчә яшьтәгеләр төркеме эшли, Чуваш Сиренькиносы авылындагы гаилә балалар бакчасы да киләчәге өметле иканлеген раслады. "Вверх по радуге" шәхси уен үзәге дә үзен уңай яктан күрсәтте.

"Вверх по радуге" уен үзәге җитәкчесе Екатерина Миннһаҗева сүзләренә караганда, моннан 3 ел элек ачылган студия мәктәпкәчә яшьтәге белем бирүнең төрле аспектларын күздә тотып эш итә. Интенсив үсеш алган шәһәрдә яшәүче, эшләүче әти-әниләрнең үз балалары, аларның төрле яклап тәрбиясе белән шөгыльләнергә мөмкинлеге дә булмаска мөмкин. Бу очракта нәкъ менә шундый үзәкләр, тәҗрибәле педагоглар ярдәмгә килә дә инде. Студия 3 ел эшчәнлек алып бару дәверендә даими клиентлар базасын булдырган. Шәһәр уртасындагы күп катлы йортта урнашкан студиянең урынсыз калу ихтималы ачыклангач, район җитәкчелеге "Бәләкәч" республика программасы кысаларында 13 нче мәктәпнең бер өлешен студиягә бирә. Бүгенге көндә уен һәм тәрбия үзәге зур өч кабинетны били, деньяны танып белергә теләгән бәләкәчләргә барлык мөмкинлекләр дә булдырылган.

Мәктәпкәчә белем бирү һәм тәрбия бирү эшләгелен яңа мәгариф технологияләр белән тулыландыру, балаларның физик саулыгын һәм мөмкинлекләрен сәнәгать-эстетика юнәлешендә үстерү, телләр өйрәнү мөмкинлеге булдыру аларның өстенлекле юнәлешләре булып тора. Чаралар шәхси һәм төркемнәрдә алып барыла. "Әни белән бергә", "Акыллы балалар", "Барысында бергә телим", "Тиздән мәктәпкә" дип исемләнгән төркемнәрдән тыш "Матур итеп сөйләшәм" (логопед белән шөгыльләнү) "Дөньяны күрәм" (начар күрүче балалар өчен) махсус шөгыльләр дә оештырыла.

Биредә балаларны берничә сәгатькә калдырып торырга мөмкин.Тәҗрибәле педагоглар, психологлар ярдәмендә балаларның вакытларын кызыклы һәм файдалы итеп үткәрүенә ышаныч зур. Махсус төркемнәр ял көннәрендә дә эшли.

Чуваш Сиренькиносы авылындагы гаилә балалар бакчасы шәхси-дәүләт партнерлыгының тагы бер матур үрнәге. Рәсми рәвештә ул Елховой авылы балалар бакчасының 4 нче төркеме булып исәпләнә. Шәхси йортта урнашкан бакчада 10 бала тәрбияләнә. Ашату үзәкләштерелгән, азык-төлек Елховой балалар бакчасы белән берләктә алына. Атна саен медицина хезмәткәре, бакча мөдире биредә булалар, мәсьәләләрне уртага салып хәл итәләр. Авыл халкы бакча эшчәнлегеннән бик канәгать. Әлмәттә фатирларда урнашкан шәхси балалар бакчалары да бар. Алар турында газетабызның киләсе саннарында укырсыз.

Фәридә САБАЛЫ

милли проект

Укытучылар халык тыңлауларына тәкъдим ителде

"Мәгариф" приоритетлы милли проект 2006 елда гамәлгә куелды. Әлеге бәйгенең әһәмияте һәм мөһимлеге анда катнашучы педагогларның, мәктәпләрнең саны елдан-ел арта баруы белән раслана.

Соңгы өч ел дәвамында Әлмәт муниципаль районыннан "Мәгариф" милли проектында район һәм шәһәребезнең 7 белем бирү учреждениесе җиңүче булып танылган. Талантлы һәм иҗади эшләүче укытучыларның педагоглык осталыгы, белем бирү өлкәсендәге хезмәтләре акчалата премия (200 мең сум күләмендә) белән билгеләп үтелә. 2006 елда старт алган милли проектта җиде ел дәвамында безнең 67 укытучы әлеге премиягә лаек булган.

2008 елдан башлап бәйгедә катнашырга теләк белдерүче укытучылар эшләрен тапшырганчы халык тыңлауларына узарга тиеш. Бу эш киң җәмәгатьчелекне "Мәгариф" приоритетлы проектта катнашучылар, аларның һөнәри эшчәнлек нәтиҗәләре белән таныштыру максатыннан оештырыла. 20 март көнне шәһәрнең 1 нче, 4 нче, 12 нче мәктәпләре һәм 2 нче лицейда халык тыңлаулары булып узды. Агымдагы елда бәйгедә 60 укытучы катнашыр дип көтелә. Тыңлаулар вакытында педагогларның һәрберсе үзе һәм һөнәри эшчәнлеге турында сөйләде, яңа тәкъдим, фикерләре белән уртаклашты. Без укытучыларыбызга уңышлар телибез.

Фәрдия ХӘСӘНОВА